

BROCHURE

VERVOLGOPLEIDING NA 4 VMBO-TL

Inhoudsopgave

INLEIDING	4
LEERPLICHT EN KWALIFICATIEPLICHT	5
TOELATINGSRECHT, OPLEIDINGSEISEN EN NUMERUS FIXUS	5
MIDDELBAAR BEROEPS ONDERWIJS (MBO)	6
Beroepsopleidende leerweg (BOL)	6
Beroepsbegeleidende leerweg (BBL):	6
Niveaus in het mbo	7
De Entreeopleiding	7
De basisberoepsopleiding (niveau 2)	7
De vakopleiding (niveau 3)	7
De middenkaderopleiding (niveau 4)	7
De specialistenopleiding	7
HAVO	8
Doorstroom naar 4 havo	8
DE TWEEDE FASE, ZO ZIET HET HAVO ERUIT	9
De gemeenschappelijke vakken:	9
De profielen:	9
De clustering van de vakken op het havo	10
Profielkeuzeformulier 4 havo 2021 – 2022	11
Wiskunde	13
Economie	14
Bedrijfseconomie	15
Onderzoek en Ontwerpen (O&O) in de bovenbouw	16
Kunstvak drama	18
Kunstvak dans	20
Maatschappijwetenschappen	21
Vooropleidingseisen hoger onderwijs	22

INLEIDING

Je zit in de vierde klas van het vmbo theoretische leerweg en sneller dan je misschien denkt wordt jouw eindexamenuitslag bekend gemaakt.

In de afgelopen tijd hebben jouw mentor en decaan je erop gewezen dat het tijd wordt om goed na te denken over jouw vervolgopleiding. Dit schooljaar bezoek je Open Dagen, werk je met het Keuzeweb aan opdrachten voor jouw digitale "Loopbaandossier" (een verplicht onderdeel in het PTA) en denk je bovendien na over wat je verder wilt gaan doen nadat je je diploma hebt behaald. Uiteraard bespreek je thuis met je ouder(s)/ verzorger(s) welke opleidingen jij interessant vindt en schrijven jullie samen in voor een vervolgopleiding MBO, ook als je de wens hebt om havo te gaan doen. Jouw keuze is, naast interesse, natuurlijk ook afhankelijk van jouw kwaliteiten, prestaties en capaciteiten voor een bepaalde richting.

Kiezen is lastig, maar het helpt je uiteindelijk vooruit.

Voor vragen kun je mailen naar Maarten Versteeg decaan vmbo
mversteeg@daltonalkmaar.nl

Namens de mentoren van het vierde leerjaar.

Paul Oudejans, afdelingsleider vmbo 3^e en 4^e leerjaar
Maarten Versteeg, decaan vmbo

LEERPLICHT EN KWALIFICATIEPLICHT

Leerlingen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig, zij moeten verplicht naar school. Jongeren tussen de 16 en 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald zijn kwalificatieplichtig; zij moeten eerst een startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is (minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger), een diploma vmbo-tl is dus geen startkwalificatie.

TOELATINGSRECHT, OPLEIDINGSEISEN EN NUMERUS FIXUS

Met de invoering van het toelatingsrecht (Wet vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht tot het mbo) heeft iedere mbo-student die zich uiterlijk op 1 april aanmeldt voor één of meer beroepsopleidingen het recht toegelaten te worden tot de opleiding van zijn of haar eerste voorkeur. Een aantal opleidingen (bijv. sport en bewegen, acteur, media en toneel opleidingen) hanteert een “numerus fixus”, dat wil zeggen dat er slechts een beperkt aantal leerlingen toegelaten kan worden tot de opleiding, zit een opleiding vol, dan kom je op een wachtlijst. Vroeg inschrijven is voor de zogeheten “numerus fixus” opleidingen dus belangrijk en kan bij veel opleidingen vanaf de tweede week van oktober. Sommige opleidingen stellen eisen aan de toelating, bijvoorbeeld een fysieke test, een portfolio of deelname aan een intake-traject. Het is dus verstandig om in te schrijven voor meer dan één mbo opleiding om ervoor te zorgen dat je in ieder geval een opleiding hebt als jouw eerste keuze vol zit.

Voor meer informatie over de toelatingseisen kan je kijken op de website van de mbo opleiding.

MIDDELBAAR BEROEPS ONDERWIJS (MBO)

Na het halen van het diploma vmbo theoretische leerweg gaan de meeste leerlingen door naar het mbo. Het mbo kent twee leerwegen:

Beroepsopleidende leerweg (BOL)

Volledig dagonderwijs, waarbij de beroepsvorming plaatsvindt door middel van korte stagemomenten in een bedrijf of instelling of deels door praktijksimulatie op school. De omvang van de beroepspraktijkvorming ligt tussen de 20% en 40%. Je kunt voor deze opleidingen studiefinanciering krijgen. De meeste niveau 3 en niveau 4 opleidingen zijn BOL-opleidingen. Leerlingen die na het mbo door willen studeren aan een hbo-opleiding doen er verstandig aan om voor een BOL-opleiding te kiezen, omdat deze opleiding vaak theoretischer is en daardoor beter aansluit op de hbo-opleidingen.

Beroepsbegeleidende leerweg (BBL):

De beroepsvorming vindt plaats door werken en leren in de dagelijkse praktijk van het vak, bij een bedrijf of instelling (dit was vroeger het leerlingwezen). Je wordt door je baas betaald voor je werk, dus studiefinanciering krijg je niet. Meestal betekent het dat je een paar dagdelen in de week naar school gaat maar dat je vooral aan het werk bent. Het is niet voor alle opleidingen mogelijk om ze via de BBL te volgen.

Voordelen BBL

- theorie sluit goed aan bij de praktijk (motivatie)
- als je onvoldoende doorzettingsvermogen hebt om door te leren, is slechts één (of twee) dag(en) in de week naar school gaan de oplossing
- je kunt diploma's halen waar je mee door kunt leren.

Voorwaarden BBL

- je moet eerst een baan/ stageplek (voor 3 of 4 dagen per week) hebben bij een erkend opleidingsbedrijf voordat je je kunt inschrijven op een school omdat je een betaalde baan hebt.

Niveaus in het mbo

Het MBO kent vier niveaus.

Na het behalen van een niveau is het mogelijk om door te stromen naar een hoger niveau. Hoe lang een opleiding duurt, verschilt per opleiding. Het kan variëren van een jaar tot vier jaar. Als je geen diploma haalt, stroom je altijd in op niveau 1. Met een diploma vmbo-tl begin je op niveau 3 of op niveau 4.

De Entreeopleiding

De entreeopleiding is bedoeld voor jongeren zonder een diploma van een vooropleiding. Deze entreeopleiding bereidt jongeren voor op de arbeidsmarkt. Of op doorstroming naar een mbo-2-opleiding. De opleiding duurt 1 jaar.

De basisberoepsopleiding (niveau 2)

De basisberoepsopleiding duurt 1 tot 2 jaar. Het bereidt studenten voor om uitvoerende werkzaamheden te doen. Bijvoorbeeld kapper of autotechnicus. Vooropleiding: de gemengde, theoretische, kaderberoepsgerichte of basisberoepsgerichte leerwegen aan het vmbo, of de entreeopleiding (BOL of BBL).

De vakopleiding (niveau 3)

De vakopleiding duurt 2 tot 3 jaar. Studenten leren hier werkzaamheden zelfstandig uit te voeren. Het gaat om beroepen als verzorgende en eerste monteur. Vooropleiding: de gemengde, theoretische en kadergerichte leerwegen aan het vmbo, havo, of mbo niveau 2 (BOL of BBL).

De middenkaderopleiding (niveau 4)

De middenkaderopleiding duurt 3 jaar. Voor sommige opleidingen geldt een maximum van 4 jaar. Studenten leren hier werkzaamheden volledig zelfstandig uit te voeren. Het gaat om beroepen als filiaalbeheerder en activiteitenbegeleider. Studenten die deze opleiding afronden, kunnen verder studeren op **het hbo**. Vooropleiding: de gemengde, theoretische en kadergerichte leerwegen aan het vmbo, havo, of mbo niveau 2 of mbo niveau 3 (BOL of BBL).

De specialistenopleiding

De specialistenopleiding is bedoeld voor studenten die al een diploma vakopleiding (niveau 3) voor eenzelfde beroep of beroepscategorie hebben. De specialistenopleiding duurt dan nog 1 jaar.

HAVO

Na het behalen van het diploma vmbo – theoretisch bestaat nog steeds de mogelijkheid om door te stromen naar de havo. Wel doe je er verstandig aan om je af te vragen waarom je door wilt gaan naar de havo. Het ‘uitstellen’ van een keuze is geen goede reden.

Je zult namelijk bij inschrijving in de havo meteen een profiel moeten kiezen wat aansluit bij een richting in het hbo.

Doorstroom naar 4 havo

Om door te kunnen stromen naar 4 havo moet de leerling aan de volgende eisen voldoen:

- A. Er is een positief advies van de vaststellingsvergadering.

Om door te kunnen stromen naar de havo is het van belang dat de leerlingen meedoen met een aantal voorbereidende activiteiten om tot een bewuste keuze te komen:

- De leerling doet mee met de vakken- en profielvoorlichting voor havo.
- De leerling doet mee met de meet & greet met één of meerdere havo leerlingen.
- De leerling doet mee met het overstapdeel wiskunde vmbo-tl naar havo.
- De leerling schrijft voor 1 februari een motivatiebrief aan de decaan vmbo waarin je kunt aangeven waarom jij graag naar de havo wil en hoe je dit wil aanpakken.
- De leerling heeft een gesprek met de decaan van de havo/vwo om het profiel- en vakkenkeuze samen te stellen.

Als je van plan bent door te stromen naar de havo dan moet je voordat jij jouw vakkenpakket kiest eerst in gesprek met de havo decaan. Je kunt natuurlijk ook eerst in gesprek gaan met jouw eigen decaan vmbo. Op de site van het Dalton College Alkmaar kun je meer informatie vinden over de profielen en de vakken die daarvoor verplicht zijn.

DE TWEEDE FASE, ZO ZIET HET HAVO ERUIT

In de tweede fase op het havo krijg je een aantal gemeenschappelijke vakken. Daarnaast moet je een profiel kiezen en twee vakken in het zogenaamde vrije deel. Gemeenschappelijke vakken zijn vakken die iedereen, ongeacht het gekozen profiel, moet volgen. Het profiel bestaat uit een combinatie van vakken die je nodig hebt om in een bepaalde richting verder te kunnen. Het vrije deel zijn de vakken die je zelf kiest maar die niet persé te maken hebben met de richting van het profiel.

Om al die vakken, die in de tweede fase bij ons op school aangeboden worden in een rooster te krijgen hebben wij een zogenaamde clustering gemaakt. Een cluster van vakken zijn twee of drie vakken die naast elkaar in het rooster staan. Deze vakken zijn dan ook *niet* samen te kiezen. Het cluster is zo gemaakt dat alle profielen te kiezen zijn. Ook is er rekening gehouden met de toelatingseisen van de vervolgoopleidingen, zodat je, afhankelijk van de gekozen richting, altijd je vakken zo kunt kiezen dat je voldoet aan de toelatingseisen van de door jou gewenste vervolgoopleiding.

De gemeenschappelijke vakken:

Nederlands, Engels, maatschappijleer (alleen in de 4^e klas), lichamelijke opvoeding, culturele- en kunstzinnige vorming ook wel ckv genoemd (alleen in de 4^e klas), loopbaan oriëntatie- en begeleiding (LOB) en een profielwerkstuk.

De profielen:

Natuur en Techniek (NT), Natuur en Gezondheid (NG), Economie en Maatschappij (EM) en Cultuur en Maatschappij (CM).

Vakken op het havo met alleen Schoolexamen en geen Centraal eindexamen zijn:

- maatschappijleer
- lichamelijke opvoeding
- culturele en kunstzinnige vorming
- onderzoek & ontwerpen.

De clustering van de vakken op het havo

Gemeenschappelijk deel	<ul style="list-style-type: none"> - Nederlands - Engels - Maatschappijleer (in de 4^e klas) - Lichamelijke opvoeding - Culturele en kunstzinnige vorming (ckv in de 4^e klas) - LOB (loopbaanoriëntatie- en begeleiding)
Profieldeel en vrije deel	<ul style="list-style-type: none"> - Geschiedenis/scheikunde - Aardrijkskunde/natuurkunde/kunstdans/kunstdrama - Wiskunde A/Wiskunde B - Economie/biologie - Duits/Frans - Bedrijfseconomie/maatschappijwetens./O&O

De stappen die gezet moeten worden om tot een goede profielkeuze te komen zijn de volgende:

1. Kies een profiel
2. Binnen het profiel zijn meestal 3 vakken verplicht, waarbij soms nog gekozen moet worden voor een bepaalde soort wiskunde: wiskunde A of B.
3. Voor het 4^e vak (bij het profiel C&M is dat voor het 3^e en 4^e vak) binnen het profiel moet er een keuze gemaakt worden uit een beperkt aantal vakken
4. Als laatste stap moet er minimaal 1 vrij vak gekozen worden uit 2 clusters. Hiervoor geldt dat er alleen vakken gekozen kunnen worden uit de clusters waarin nog niets is gekozen.

Profielkeuzeformulier 4 havo 2021– 2022

Profiel Cultuur en Maatschappij		Profiel Economie en Maatschappij
Profielvakken verplicht <ul style="list-style-type: none"> • geschiedenis <p>EN</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Duits ○ Frans 		Profielvakken verplicht <ul style="list-style-type: none"> • economie • geschiedenis <p>EN</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ wiskunde A ○ wiskunde B (alleen met positief advies)
Profielkeuzevak maatschappij* <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ economie ○ maatschappijwetenschappen 	Profielkeuzevak cultureel * <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ kunstdrama ○ kunstdans 	Profielkeuzevak <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ bedrijfseconomie ○ aardrijkskunde ○ maatschappijwetenschappen ○ Duits ○ Frans
Vrij keuzevak <p>Kies minimaal 1 vak en maximaal 2 vakken uit het vrije deel. Je kunt alleen vakken kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ..... ○ 		Vrij keuzevak <p>Kies minimaal 1 vak en maximaal 2 vakken uit het vrije deel. Je kunt alleen vakken kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ..... ○ .....

Clusters

- geschiedenis/scheikunde
- aardrijkskunde/natuurkunde/kunstdans/kunstdrama
- wiskunde A/Wiskunde B (B, alleen met positief advies)
- economie/biologie
- Duits/Frans
- bedrijfseconomie/ maatschappijwetenschappen / onderzoek & ontwerpen *

Let op:

- *Bij keuze voor biologie, wordt scheikunde aangeraden*
- *Bij keuze voor natuurkunde, wordt wiskunde B aangeraden*
- *Leerlingen met een CM of EM profiel kunnen onderzoek en ontwerpen alleen volgen na een intakegesprek.*

Profiel Natuur en Gezondheid	Profiel Natuur en Techniek
<p>Profielvakken verplicht</p> <ul style="list-style-type: none"> • biologie • scheikunde <p>EN</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ wiskunde A ☐ wiskunde B 	<p>Profielvakken verplicht</p> <ul style="list-style-type: none"> • wiskunde B • natuurkunde • scheikunde
<p>Profielkeuzevak</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ aardrijkskunde ☐ natuurkunde ☐ onderzoek & ontwerpen 	<p>Profielkeuzevak</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ biologie ☐ onderzoek & ontwerpen
<p>Vrij keuzevak</p> <p>Kies minimaal 1 vak en maximaal 2 vakken uit het vrije deel. Je kunt alleen vakken kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ..... ☐ 	<p>Vrij keuzevak</p> <p>Kies minimaal 1 vak en maximaal 2 vakken uit het vrije deel. Je kunt alleen vakken kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ..... ☐ .....

Clusters

- geschiedenis/scheikunde
- aardrijkskunde/natuurkunde/kunstdrama/kunstdans
- wiskunde A/Wiskunde B (B, alleen met positief advies)
- economie/biologie
- Duits/Frans
- bedrijfseconomie/maatschappijwetenschappen/onderzoek & ontwerpen

Let op:

- *Bij keuze voor biologie, wordt scheikunde aangeraden*
- *Bij keuze voor natuurkunde, wordt wiskunde B aangeraden*

Wiskunde

Het vak wiskunde verschilt in de vier profielen naar hoeveelheid studielasturen en naar de in de profielen ondergebrachte stofonderdelen.

- In het profiel CM (Cultuur & Maatschappij) bieden wij bij ons op school wiskunde A aan. Wij adviseren om wiskunde te kiezen, omdat veel vervolgoopleidingen wiskunde verplicht stellen.
- In het profiel EM (Economie & Maatschappij) staat standaard wiskunde A, maar het mag vervangen worden door wiskunde B.
- In het profiel NG (Natuur & Gezondheid) mag je kiezen voor wiskunde A of B, houdt hierbij echter wel rekening met het feit dat een aantal hbo opleidingen wiskunde B eisen.
- In het profiel NT (Natuur & Techniek) is wiskunde B verplicht.

Bij alle vier de profielen is wiskunde een vak waarbij je het een en ander moet leren door veel te oefenen en door te proberen de onderdelen te begrijpen. Verder komt bij alle vier de profielen het werken met de grafische rekenmachine en soms ook de computer aan de orde. Wiskunde A en B worden afgesloten met een schoolexamen en een centraal schriftelijk eindexamen.

Wiskunde A

is de basiswiskunde die je nodig hebt bij (statistisch) onderzoek voor de vakken geschiedenis, aardrijkskunde en eventueel economie of biologie. Deze wiskunde is minder abstract dan wiskunde B en gaat minder ver met functieonderzoek, letterrekenen en doet geen meetkunde.

Wiskunde B

richt zich meer op de technische vakken zoals natuurkunde, scheikunde en op het vak biologie. Deze wiskunde is veel abstracter en vraagt meer wiskundig inzicht. Er wordt veel gedaan aan functieonderzoek en aan het oplossen van moeilijke vergelijkingen. Onderdelen van de vlakke meetkunde en de ruimtemeetkunde komen aan bod.

Economie

In 3 havo/vwo krijg je een beeld van het vak economie door het volgen van de EM-driedaagse. Er wordt bijvoorbeeld ingegaan op de wijze waarop prijzen tot stand komen, de rol van de overheid in de economie komt aan bod, de betekenis van de banken in het economisch leven wordt in beeld gebracht, de ontwikkeling van de werkgelegenheid wordt nader bekeken enz.

In totaal bestaat het vak uit 8 concepten (hoofdonderwerpen), te weten:

- schaarste
- ruil
- markt
- ruilen in de tijd
- samenwerken en onderhandelen
- risico en informatie
- welvaart en groei
- goede tijden, slechte tijden

In het examenjaar wordt de kennis van deze 8 concepten getoetst. Bij veel vervolgopleidingen na de havo/vwo moet je economie gevolgd hebben of wordt het dringend geadviseerd.

Bedrijfseconomie

De volledige naam van het vak is bedrijfseconomie (BE), ondernemerschap en financiële zelfredzaamheid.

Het doel van dit vak is dat je als leerling een 'financieel bewustzijn' krijgt. Je leert over financiële keuzes en welke gevolgen deze voor jezelf hebben of voor het bedrijf waarvoor je werkt. Als toekomstige werknemer of ondernemer kom je voor belangrijke financiële beslissingen te staan. Je leert deze belangrijke beslissingen bij dit vak te analyseren.

Het vak BE wordt in de 4^e klassen 2 uur in de week gegeven. Dit geldt ook voor het 5^e leerjaar en voor de afdeling VWO ook het 6^e. Het schoolexamen bestaat uit schriftelijke toetsen en het centraal examen uit een schriftelijk 3 uur durend examen.

In het 4^e leerjaar wordt samen met de hogeschool InHolland het project 'Spannend Ondernemen' georganiseerd. Tijdens het spannend ondernemen ga je een ondernemingsplan schrijven en leer je hoe je een eigen bedrijf kunt opstarten. Je wordt in dit project begeleid door studenten van de hogeschool InHolland.

Bij veel vervolgopleiding wordt het vak BE geadviseerd dan wel verplicht gesteld als toelatingseis. Te denken valt aan de economische opleidingen, hotelschool, accountancy enz. enz.

Je kunt altijd even langskomen met je vragen bij de docenten BE: mevrouw de Klerk en de heer Sandig. Dan kun je de lesbrieven inzien die we in de 4^e klas gebruiken.

Onderzoek en Ontwerpen (O&O) in de bovenbouw

Het vak Onderzoek en Ontwerpen (O&O) wordt als keuzevak aangeboden in de bovenbouw van havo en vwo bij de profielen Natuur en Gezondheid en Natuur en Techniek. Leerlingen met een CM of EM profiel kunnen dit vak volgen na een intakegesprek. Er wordt geen centraal examen in afgelegd, alleen een schoolexamen. Wanneer het schoolexamen O&O met een voldoende cijfer wordt afgesloten, krijgt de leerling een technasiumcertificaat bij het diploma.

Leerlingen die in 4 vmbo-tl het vak TeTo niet hebben gevolgd kunnen dit vak volgen na een intakegesprek. Om deze leerlingen bekend te maken met de werkwijze van O&O worden aan het begin van de vierde klas reguliere O&O opdrachten uitgevoerd. Wel zijn deze opdrachten meer open zodat leerlingen leren om zelf goede (onderzoeks)vragen te stellen en leren hoe een goede opdracht tot stand komt. Ze krijgen steeds meer verantwoordelijkheid voor hun project.

Algemene opzet van een regulier O&O project:

De leerlingen lossen een (bestaand) probleem op van een bedrijf of instelling. Een project start met een bezoek aan een bedrijf of instelling waar leerlingen worden rondgeleid. Hierdoor krijgen ze een goed beeld van mogelijke beroepen die horen bij bètagerichte vervolgoopleidingen. De leerlingen krijgen van het bedrijf de opdracht om in groepsverband een oplossing te bedenken of een adviesrapport te schrijven. Eventueel ontwerpen de leerlingen ook een prototype. Het denken van de leerlingen wordt op deze manier gekoppeld aan het doen.

De leerlingen werken een aantal weken aan de opdracht werken en het project wordt afgesloten met een presentatie aan de opdrachtgever. Naast een procesbeoordeling krijgen de leerlingen ook een cijfer voor het eindproduct.

Regulier O&O project		
	docent	leerling
Zoeken opdrachtgever	✓	
Opdracht schrijven	✓	
In deelopdrachten verdelen	✓	
Plan van Aanpak maken		✓
Planning bijhouden		✓
Logboek bijhouden		✓
Uitvoeren project		✓
Begeleiden proces	✓	

Na de reguliere opdrachten volgen keuzeprojecten. Bij een keuzeproject zoeken leerlingen gezamenlijk een opdrachtgever en schrijven zij een opdracht voor een eigen project. Zij gaan hun eigen richting en de docent zorgt alleen nog voor de begeleiding van het proces.

Keuzeproject		
	docent	leerling
Zoeken opdrachtgever		✓
Opdracht schrijven		✓
In deelopdrachten verdelen		✓
Plan van Aanpak maken		✓
Planning bijhouden		✓
Logboek bijhouden		✓
Uitvoeren project		✓
Begeleiden proces	✓	

In het examenjaar voeren de leerlingen hun Meesterproef uit. Hierbij werken de leerlingen weer in een team samen aan een vraagstuk, maar daarnaast werkt elke leerling ook aan individuele theoretische verdieping. Het is mogelijk de Meesterproef en het profielwerkstuk te koppelen. Wel worden ze dan apart becijferd. Het PW-cijfer weegt mee in het combinatiecijfer. Het cijfer voor de Meesterproef weegt mee in het schoolexamencijfer voor het vak O&O.

Waarom kiezen voor het vak O&O in de bovenbouw?

- Realistische problemen uit het bedrijfsleven
- Zelfstandig werken en samenwerken
- Eigen richting bepalen
- Kennis maken met opleidingen en beroepen
- Begeleiding door HBO/WO

Er wordt gewerkt aan de volgende competenties:

- Individueel werken
- Samenwerken
- Probleem oplossend vermogen
- Productgericht werken
- Procesgericht werken
- Kennisgericht werken
- Inventiviteit
- Plannen en Organiseren
- Doorzetten

Doordat leerlingen met het vak O&O al vroeg kennis maken met uiteenlopende sectoren, beroepen, onderwerpen en vraagstukken binnen de bètatechniek, worden ze goed uitgerust voor een weloverwogen keuze en verdere carrière in deze sector. Leerlingen die het vak O&O succesvol weten af te ronden, hebben daar dus voordeel van bij hun vervolgopleiding. **N.B.** Voor het vak O&O wordt een extra ouderbijdrage van €75,-- per schooljaar gevraagd.

Kunstvak drama

Het Stedelijk Dalton College Alkmaar is al een aantal jaar actief op het gebied van muziek, dans en theater. In de tweede fase biedt de school het examenvak Kunstvak drama aan.

Wat houdt het vak in?

Het kunstvak drama is verdeeld in een praktisch gedeelte (drama) en een theoretisch gedeelte (kunst algemeen). De tijdsverdeling tussen deze twee gedeeltes is 50% theorie en 50% praktijk. In het praktische gedeelte wordt gewerkt aan allerlei uiteenlopende dramaopdrachten zoals het spelen met tekst, het maken van een solo, improviseren en regisseren etc. Als afsluiting werken we in het vijfde leerjaar naar een eindexamenstuk toe, die we opvoeren voor publiek. In het theoretische gedeelte (kunst-algemeen) wordt de kunst behandeld uit verschillende cultuurperiodes van de geschiedenis door o.a. de methode "De Bespiegeling". Hierbij staat de relatie tussen kunst/cultuur en maatschappij centraal. Bij kunst-algemeen leer je dat de vorm, inhoud en functie van een kunstwerk worden bepaald door de cultuurhistorische situatie. Je leert verbanden leggen tussen de verschillende kunstdisciplines, zoals dans, drama, muziek, beeldende kunst en architectuur. De onderwerpen zijn dus zeer divers: van hofmuziek uit de 16de/17de eeuw en abstracte kunst begin 20ste eeuw tot soaps en musicals uit de massacultuur eind 20ste eeuw. Voor elk gedeelte (praktisch en theoretisch) wordt een eindcijfer gegeven. Dit eindcijfer bepaalt de helft van je eindexamencijfer. Het vak wordt afgesloten met een centraal schriftelijk examen over het theoretische gedeelte dat ook voor de helft je eindexamencijfer bepaalt.

Voor wie?

Het vak drama is voor iedereen die graag op toneel staat en interesse heeft voor kunst en cultuur. Uiteraard is dit vak uitermate geschikt voor mensen die de ambitie hebben om de toneelwereld in te stappen. Maar het vak drama heeft voor iedereen veel te bieden. Drama traint je persoonlijkheid; je leert je beter uitdrukken, je ontwikkelt je voorstellingsvermogen en fantasie, het vergroot je zelfvertrouwen (leren durven). Concentreren, bewegen, emoties tonen, samenwerken, communiceren, improviseren en observeren zijn belangrijke vaardigheden waar drama aandacht aan besteedt. Iedereen heeft zijn/haar eigen voorstellingsvermogen en verbeeldingskracht, dat maakt drama spannend en verrassend.

Voor studies PABO, SPW, SPH, HBOV of kunstacademie is het vak een heel goede keuze. Maar denk ook aan allerlei vaardigheden die je leert voor de verkoopbranche, advocatuur of management. Het onderdeel kunst-algemeen is ideaal voor leerlingen die kunst- en cultuurgeschiedenis of theater- film- of televisiewetenschappen willen studeren. Ook biedt het een goede basis voor de kunstacademie, het conservatorium en de studie journalistiek.

Leerlingen die Dalton On stage hebben gevolgd kunnen direct doorstromen naar het vak drama. Andere leerlingen kunnen drama kiezen indien er voldoende motivatie is en er naar inzicht van de docenten voldoende basisvaardigheden aanwezig zijn voor het praktische gedeelte van het vak. Voorbeelden van belangrijke vaardigheden zijn lef hebben, goed kunnen samenwerken, expressief kunnen zijn of een creatief denkvermogen hebben. De

mate van motivatie en aanwezige vaardigheden worden getoetst door een motivatiegesprek met de docent en indien nodig een kleine auditie.

***NB:** voor het vak drama wordt een extra ouderbijdrage van € 50,00 per schooljaar gevraagd voor extra activiteiten zoals bezoek voorstellingen, workshops gegeven door externe professionals etc.*

Kunstvak dans

Wat houdt het vak dans in?

Het kunstvak dans bestaat uit een praktisch- (50%) en theoretisch (50%) gedeelte. In het praktisch gedeelte wordt er kennis gemaakt met diverse danssoorten en dansstijlen, wordt er gewerkt aan verschillende dansopdrachten, leert men improviseren en choreograferen. Het praktisch gedeelte wordt afgesloten met een eindvoorstelling die de eindexamenkandidaten zelf vormgeven en uitvoeren.

In het theoretische gedeelte dat kunst algemeen heet, wordt naast dans ook andere kunstdisciplines theoretisch behandeld (beeldend, muziek en drama). Je leert hierbij o.a. verbanden te leggen tussen verschillende kunstdisciplines en dat vorm, inhoud en functie wordt bepaald door cultuur-historische situaties. Verschillende cultuurperioden komen voorbij, waarbij de relatie tussen kunst/cultuur en maatschappij centraal staat.

Het vak wordt afgesloten met het Centraal Schriftelijk Examen dat het theoretische kunst algemeen bevat. Dit examen bepaalt de helft van je eindexamencijfer!

Voor wie?

Voor iedereen die graag danst, op het toneel staat en een brede interesse heeft voor kunst en cultuur is dans een waardevol en uitdagend examenvak dat veel te bieden heeft. Met dans train je natuurlijk je fysiek, maar je ontwikkelt ook je persoonlijkheid, creativiteit, discipline, concentratie, doorzettingsvermogen, lef en leert goed samenwerken, improviseren, observeren en vormgeven. Dat maakt dans een zeer waardevol examenvak voor uiteenlopende studies. Zo hebben meerdere getalenteerde oud-leerlingen van onze school al hun weg gevonden naar een dansacademie (docent dans of uitvoerend danser) of andere kunstacademies (drama, toneelschool, kleinkunst, musical, conservatorium zang etc). Talentvolle leerlingen met dans als ambitie, hebben met dans als examenvak een stapje voor op anderen die dat niet hebben gehad.

Daarbij is dans ook waardevol voor vervolgoopleidingen waar je dat wellicht niet meteen van verwacht, zoals: Pabo, ALO, opleiding tot fysiotherapeut of Kunst & Cultuurwetenschappen, Media & Entertainment Management en dergelijke. In deze opleidingen is dans namelijk een onderdeel van het curriculum (bijv. Pabo, ALO) of is de algemene kennis rondom het fysiek (Fysiotherapeut) of algemene kennis op kunstzinnig en cultureel gebied (Kunst & Cultuurwetenschappen, Media & Entertainment) een kwaliteit die van pas zal komen.

Leerlingen die Dalton On Stage hebben gevolgd, kunnen direct doorstromen naar het vak dans. Ook leerlingen die in de onderbouw het vak dans niet hebben gevolgd, kunnen vanaf de vierde klas instromen, mits er naar inzicht van de dansdocenten voldoende basisvaardigheden aanwezig zijn.

NB: voor het vak dans wordt een extra ouderbijdrage van € 50,00 per schooljaar gevraagd voor extra activiteiten zoals bezoek voorstellingen, workshops gegeven door externe professionals etc.

Maatschappijwetenschappen

Wat is Maatschappijwetenschappen?

Maatschappijwetenschappen is een keuzevak. Het richt zich meer op wetenschap, onderzoek en het vergelijken van allerlei verschillende theorieën over de maatschappij dan het verplichte vak maatschappijleer.

Waarom kiezen voor Maatschappijwetenschappen?

Je leert allerlei feiten en theorieën over je leefwereld. Waarom is het zo belangrijk dat een politicus goed met de media kan omgaan? Waarom zijn mensen ontevreden over de politiek? Is er nog discriminatie in Nederland en waarom zijn de straffen in Nederland zoals ze zijn? Het verruimt je zicht op de wereld waar je deel van uitmaakt en het leert je kritisch te kijken naar allerlei soorten informatie.

Je leert feiten en theorieën over de maatschappij en verbindt deze met de praktijk, onder andere aan de hand van het nieuws.

Het leert hoe je maatschappelijke problemen moet analyseren, waarbij je een aantal vragen probeert te beantwoorden. Hoe zijn deze problemen ontstaan? Wie hebben er mee te maken? Hoe kunnen we ze oplossen?

Vervolgopleidingen

Voor veel vervolgoopleidingen is Maatschappijwetenschappen een handig vak, o.a.: Politicologie, rechten, pedagogiek, culturele antropologie, communicatiewetenschappen, bestuurskunde etc.

Maatschappijwetenschappen is dé ideale voorbereiding op een studie omdat net als op vervolgoopleidingen theorieën worden vergeleken, soms meerdere antwoorden op een vraag mogelijk zijn en vooral omdat onderzoeksmethoden een belangrijk onderdeel van het vak zijn. Dat is voor elke vervolgoopleiding een basisbehoefte.

De lessen

We werken aan de hand van thema's. Enkele voorbeelden zijn:

Massamedia en politieke besluitvorming. Wat zijn massamedia en wat is de invloed daarvan op ons leven? Welke politieke systemen zijn er en hoe kunnen mensen daar invloed op uit oefenen?

Criminaliteit. Wordt er in Nederland te laag gestraft? Wat kunnen we doen om criminaliteit te verminderen? Wat is de rol van de overheid, massamedia en werkloosheid als het gaat om criminaliteit?

Multiculturele samenleving. Waarom zijn mensen uit andere landen in Nederland komen wonen? Leven de verschillende culturen met of naast elkaar?

Werk. Waarom vinden mensen en overheid dat er zo veel mogelijk mensen aan het werk moeten zijn? Is het goed dat we een vangnet hebben voor mensen die niet werken? Uitleg, groepswork, zelfwerkzaamheid, discussie/meningsvorming, regelmatig in computerlokaal, kennismaking met informatieverzameling vanuit de verschillende media, leren hoe je onderzoek moet doen.

Vooropleidingseisen hoger onderwijs

Een leerling is niet voor iedere hbo studie toelaatbaar. Het profiel speelt daarbij een grote rol. Het profiel dat gekozen wordt heeft ook te maken met de capaciteiten van de leerling. Het zal niet eenvoudig zijn om in de 3^e klas al een studie te kiezen. Dat hoeft ook niet. Een leerling kan wel al aangeven in welke richting zijn/haar interesse ligt.

Het hoger onderwijs (WO en HBO) kent de volgende sectoren:

- Economie
- Gedrag en maatschappij
- Gezondheidszorg
- Landbouw en natuurlijke omgeving
- Natuur
- Recht
- Taal en cultuur
- Techniek
- Sector overstijgende studies.

U kunt alle informatie over deze sectoren terugvinden op de websites van de verschillende hbo instellingen.